

Crear

Cadernos de recuperación
e estudos artesanais

Fina Casal Sanesteban

**LABORES EN
LA DE OVELLA**

N.º 2

Artesá: Fina Casal Sanesteban

Idea orixinal, coordinación e organización: Diego Rodríguez Piñón

Fotografía: Foto Manuel Díaz Tie

*Fiandeira namorada
Que fias detralo lume
cos ollos postos nas chamas
roxiñas brancas i azules.*

*Fiandeiriña que fías
nas noites do longo inverno
as liñas más delgadiñas
co fío do pensamento.*

*Cai a neve quedo fora
riba dos teitos calada
mentres ti fías e soñas
nunha cousiña lonxana....*

*Os eidos.
Uxio Novoneyra.*

Limiar

Na nosa terra son numerosas as creacións artesanais a través das cales se poñen en valor oficios propios da nosa cultura popular. É así como se expresa a arte galega. Son as mans artesás de homes e mulleres as que dan significado de novo, a un motor, que anos atrás, moveu a nosa economía, e que hoxe nesta comarca define a base da cultura de Galicia.

Co seu traballo, homes e mulleres do Concello de San Sadurniño mostran o reflexo da artesanía popular mediante a creación de fermosas pezas en coiro, cerámica e lá, e a recuperación de labores tradicionais en mans de persoas zoqueiras, ferreiras, cesteiras...

Como Alcalde e veciño deste Concello, resulta para mim un orgullo encabezar esta homenaxe a Fina Casal, unha veciña de San Sadurniño que, xunto con outros e outras artesáns e artesás, é unha digna representante da nosa arte popular, ó mesmo tempo que promove a revalorización dunha artesanía galega de calidade cultivada durante anos nos diferentes entornos rurais.

Son moitas as palabras que podería empregar para definir a esta muller, pero por enriba de todo, Fina Casal é unha traballadora incansable fortemente implicada na vida social e cultural deste municipio.

Con esta homenaxe queremos expresar o recoñecemento a este traballo e o noso agradecemento por traballar na procura de manter viva a nosa tradición.

Noraboa Fina.

*Alcalde do Concello de San Sadurniño
Secundino García Casal*

A Persoa

Fina Casal Sanesteban naceu o 23 de xullo de 1946 no lugar de Penacastrelo , parroquia de Lamas , no concello de San Sadurniño (A Coruña).

Foi a segunda de seis irmáns , e debido a unha grave enfermidade da súa nai criouse na casa da avoa ata os 7 anos de idade.Daqueles tempos recorda o gran agarimo recibido e a imaxe da súa avoa sempre fiando na la e facendo calcetíns.

Co retorno á casa materna empeza na escola que alterna intermitentemente en distintos períodos coa axuda no fogar e coidados dos irmáns pequenos.Tras conseguir o certificado de estudios recomendánlle aprender a coser.

Contrae matrimonio ós 20 anos e pouco despois de ter o seu primeiro fillo emigra co seu cónxuge , Enrique , a traballar a Suiza. Deixa a duras penas , ó neno na casa dos avós.Voltan antes do nacemento do seu segundo fillo para crialos ós dous xuntos.

Coa axuda da familia e o esforzo constante nos fins de semán , compran , arranxan e transforman pedra a pedra , unhas vellas paredes cheas de silveiras e ortigas , no seu fogar familiar no mesmo lugar de Penacastrelo.

Paralelamente ó coidado da casa e dos catro fillos inicia a súa labor profesional como limpadora nas instalacións municipais do concello e o colexió de San Sadurniño.

Ós 55 anos unha enfermidade obrigaia a anticipar o retiro laboral.É , nesas datas , e como terapia persoal á doença que padece , cando de portas adentro retoma o vello oficio de fiar na la.Recibe apoio , consellos , e axuda da súa tía Josefa para aprender , practicar e perfeccionar todo o proceso creativo , e mesmo máis tarde organizar a primeira exposición.Xa con practica dabondo , ensinalle a Isabel , a benxamina , a milenaria beleza do segredo de crear fiando.

A inscrpción na Asociación de Artesáns do Eume valelle para darse a coñecer , participar en feiras , demostracións , charlas , conferencias e publicacións relacionadas coa artesanía.

Na actualidade ten unha mostra permanente no seu domicilio , na que se poden apreciar as súas creacións clásicas (colchas, alfombras , mantas , chaquetas , chalecos , calcetíns , patucos , bolsos..) e outras más innovadoras como tapices e esculturas de filtrado.

Que non morra esta artesanía é o soño en voz alta expresado por esta creadora que reivindica e loita na realidade diaria ante a administración autónoma , por acadar a carta de artesana de fiar a la , a súa lexislación como oficio , a valoración e difusión dun dos saberes más ancestrais das xentes da nosa terra.

O Material

A MATERIA PRIMA
EXTRAESE
DAS OVELLAS

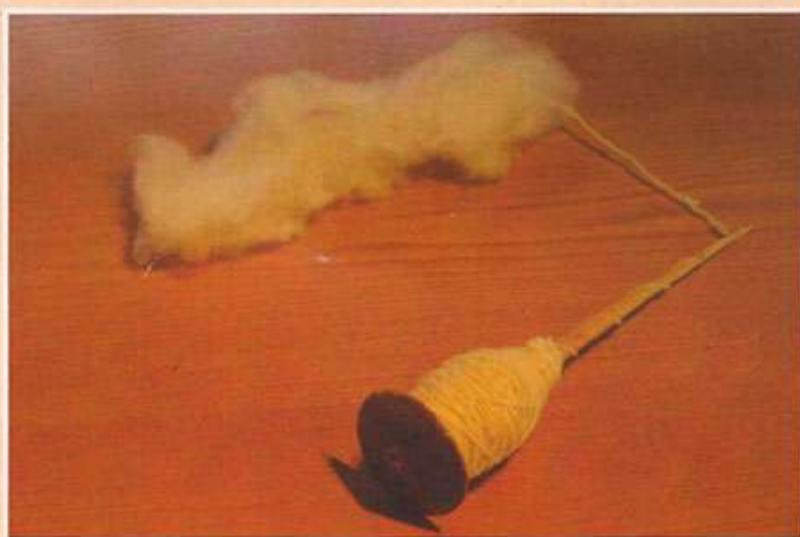
As Ferramentas

AS TESOIRAS

CARDAS

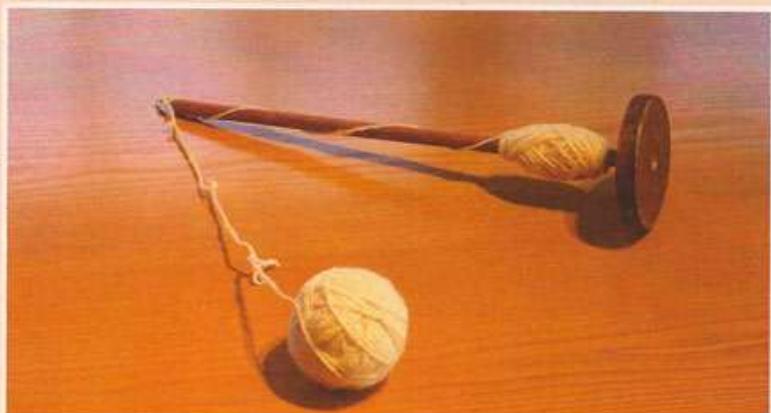

O FUSO

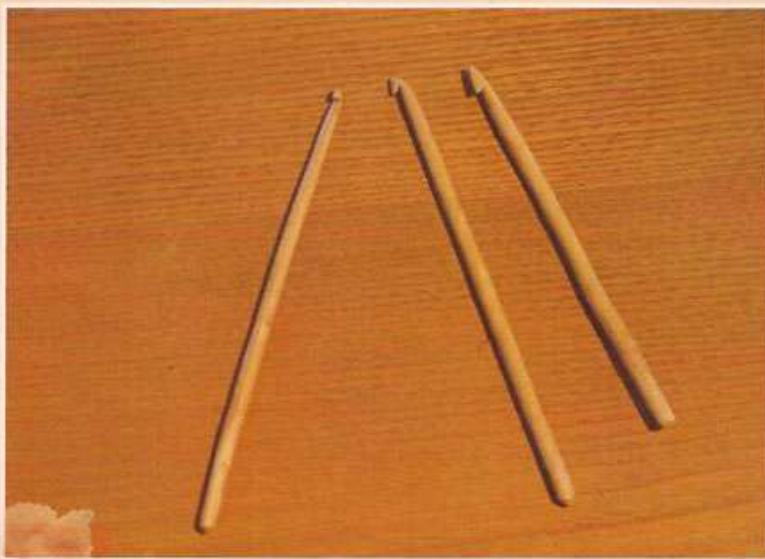

MÁQUINA DE FIAR

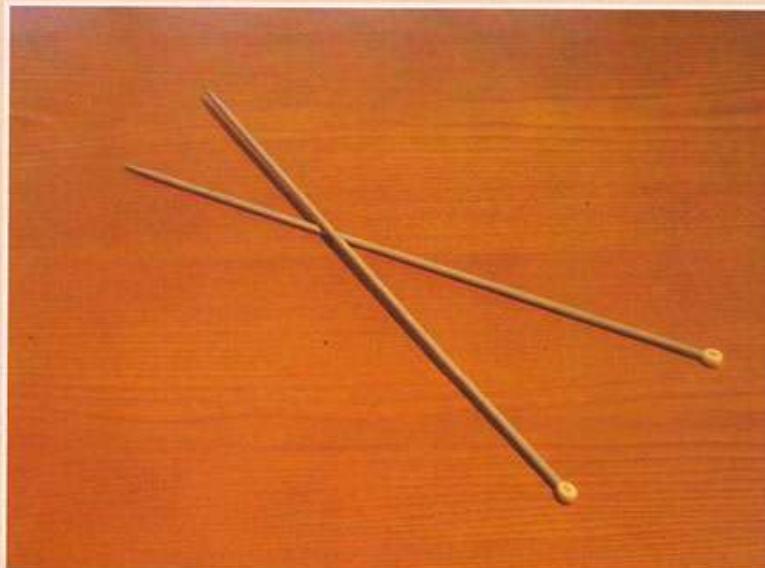
PARAFUSO

GANCHOS

AGULLAS
CALCETÍNS

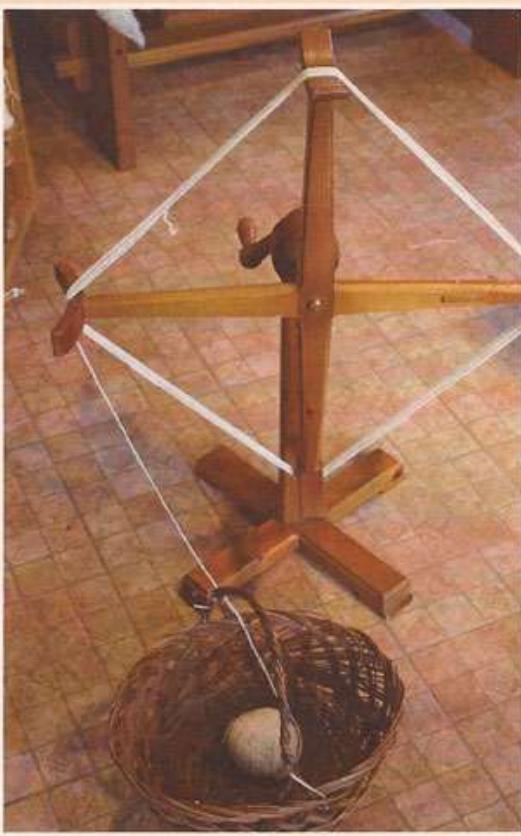

AGULLAS
CALCETAR

AGULLAS (TODAS)

SARILLO PARA FACER
A MADEIXA

DEBADOIRA

TEAR

O Proceso

RAPADO

EN PRIMAVERA OU
PRINCIPIOS DE VERÁN
RÁPANSE AS OVELLAS.

AS RAPAS SEPÁRNSE EN
DÚAS MOREAS SEGUNDO
SEXO A COR BRANCA OU
NEGRA

LAVADO

LÁVASE CON AGUA QUENTE
E UN DSENGRAXANTE.
ACLÁRASE EN MOITAS AUGAS
ATA QUE QUEDA BEN LIMPA.

DESPois PONSE A
SECAR AO SOL,
NUN TENDAL.

ESCARPIZADO

DESPois DA SECA, A LA HAI
QUE ESCARPEALA, POÑELA
ABERTA E ESPONXOSA

CARDADO

UNHA VEZ ESCARPIZADA
A LA, HAI QUE CARDALA
USANDO AS CARDAS

FIADO MANUAL

FIADO A MÁQUINA

□ NOBELADO

□ TORCIDO

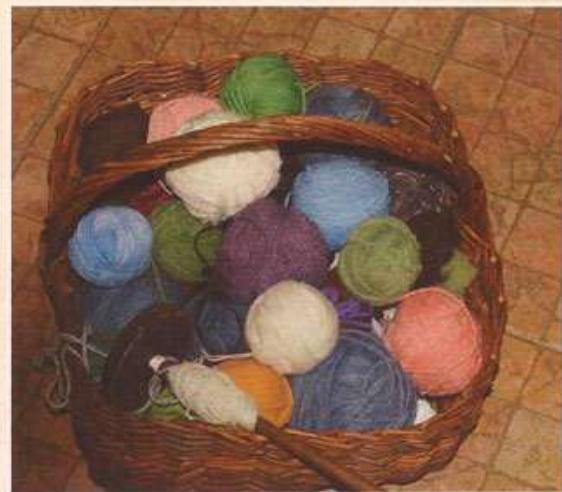

□ ENMADEIXADO

A TINTURA

A LA PÓDESE TINXIR,
DARLE A COR QUE SE
QUEIRA

AS TINTADAS

A DEBADOIRA

ONDE SE ESTIRA A LA
UNHA VEZ SAIDA DO TINTE

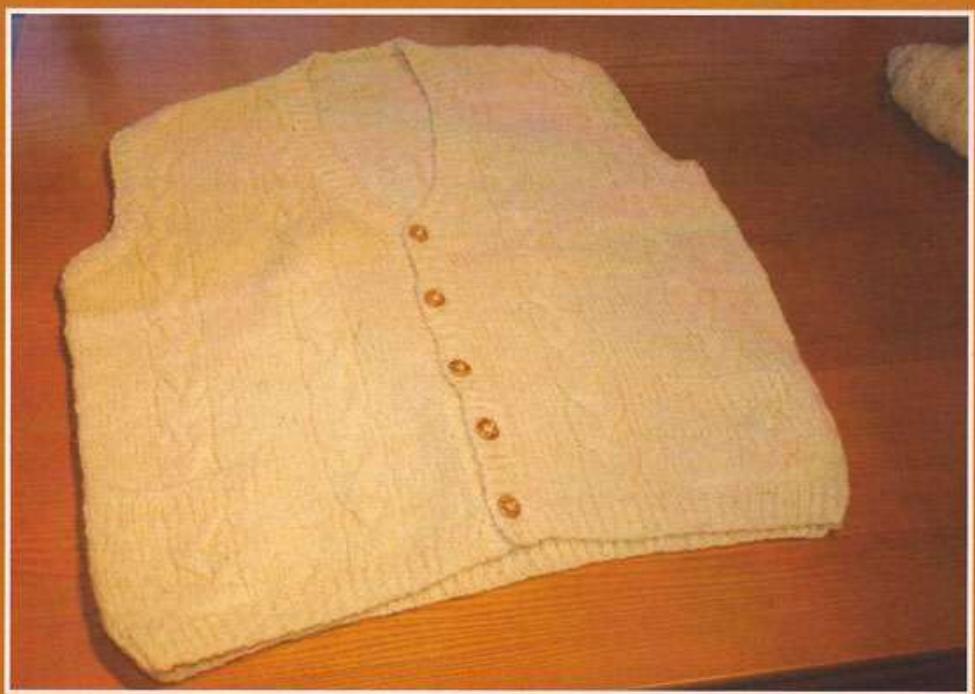
A CONFECCIÓN

A Obra

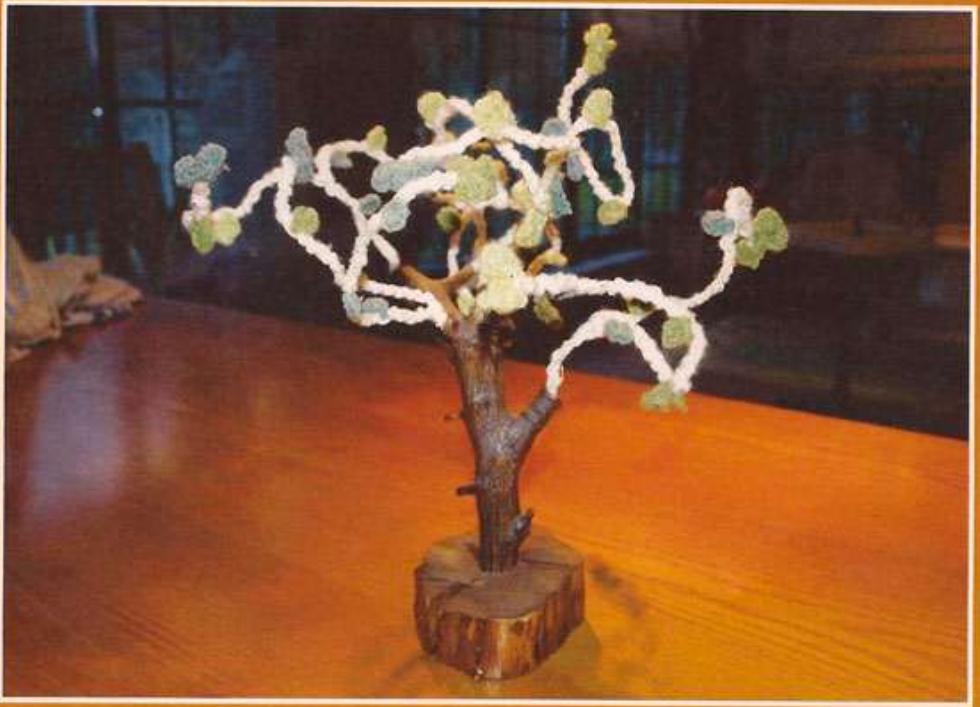

San Sadurniño
www.sansadurnino.es